

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
v/Fungerende ekspedisjonssjef Jørgen Bjelle Smit
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Oslo 14. jan. 2008

HØRING NOU 2007:11 STUDIEFORBUND – LÆRING FOR LIVET

Vi viser til høringsbrev fra departementet av 28. september 2007. Frivillighet Norge er et interessepolitisk samarbeidsforum for frivillige organisasjoner som ble etablert høsten 2005. Vi har 150 medlemmer fra alle deler av frivilligheten, inkludert flere studieforbund. Les mer om oss på www.frivillighetnorge.no

Overordnede kommentarer

Læring er en sentral og integrert del av virksomheten i de frivillige organisasjonene. Både enkeltindivider, organisasjonene og samfunnet drar stor nytte av opplæringen i frivillig sektor. Frivillighet Norge er glad for at regjeringen i Soria Moria-erklæringen slår fast at den vil styrke voksenopplæringen i de frivillige organisasjonene, og for at *NOU 2007:11 Studieforbund – læring for livet* anerkjenner frivillige organisasjoner som en viktig arena for læring. Dette bidrar til å sette fokus på og synliggjøre verdien av den frivillige innsatsen som legges ned i de 115 000 lagene og foreningene i hele landet. Samtidig vil Frivillighet Norge framheve at tilskuddsordningen for voksenopplæring trenger en grundig gjennomgang for å bli mer fleksibel og framtidsrettet. Bevilgningene på statsbudsjettet trenger også et kraftig løft dersom de ambisiøse målene som trekkes opp i utredningen skal innfris.

Frivillighet Norge vil i det videre kommentere følgende tema:

- Forslag om ny lov for ikke-formell opplæring
- Forslag om overordnede mål for studieforbundenes virksomhet
- Forslag om formelle krav for å bli godkjent som studieforbund
- Forslag om et styrket regionalt ansvarsområde for voksnes opplæring
- Tilskuddsordninger for opplæring og rammebetingelser
- Finansiering

Forslag om ny lov for ikke-formell opplæring

Frivillighet Norge er positiv til en ny lov for å regulere voksenopplæringen. En slik lov kan bidra til å tydeliggjøre og styrke feltet og slå fast borgernes rettigheter og myndighetenes ansvar på området.

Forslag om overordnede mål for studieforbundenes virksomhet

Utvalget foreslår en overgang fra regelstyring til målstyring av studieforbundene. Frivillighet Norge mener at dette er positivt, og at de seks foreslåtte målene for studieforbundenes virksomhet langt på vei er dekkende. Vi vil likevel komme med følgende endringsforslag til målene (endringen er uthevet):

Mål nr 2: - å gjøre det mulig for mennesker å *sette seg selv i stand til å aktivt påvirke sin egen livssituasjon.*

Mål nr 6: - å være en selvstendig arena for læring og et supplement *og alternativ* til offentlige utdanningstilbud for voksne.

Frivillighet Norge forutsetter at en operasjonalisering av disse målene vil skje i nært samarbeid med frivillig sektor og studieforbundene selv. En slik operasjonalisering må ha fokus på studieaktivitet, og ikke føre til økt byråkrati, verken for studieforbundene eller for de frivillige organisasjonene som driver opplæringsvirksomhet.

Som et ledd i målvurdering og kontroll av studieforbundenes virksomhet foreslår utvalget forsøk med registrering av personnummer. Dette vil føre til merarbeid knyttet til personvern og sikkerhet. Det kan også føre til at færre opplæringsaktiviteter blir registrert fordi folk av ulike årsaker ikke ønsker å oppgi personnummer (for eksempel ved kurs i fengsler, i forbindelse med rusproblemer, sykdom, eller lignende). Frivillighet Norge kan ikke se at de eventuelle positive effektene av personnummerregistrering vil oppveie de negative og vil advare mot innføring av dette.

Forslag om formelle krav til å bli godkjent som studieforbund

Frivillighet Norge oppfatter det slik at utvalget vil fjerne kravet om å være organisert med fylkes- eller regionledd for å bli godkjent som studieforbund. Frivillighet Norge støtter dette og viser til at det i mange tilfeller kan være både mindre byråkratisk og mer demokratisk å forholde seg direkte til et studieforbunds sentrallledd enn til et regions-/fylkesledd. Studieforbundenes regionale forankring kan ivaretas gjennom medlemsorganisasjonene, og gjennom studieforbundenes paraplyorganisasjon Vofo.

Frivillighet Norge oppfatter at de øvrige kravene er dekkende, og vil spesielt understreke kravet om et fortjenestefritt formål. Frivillighet Norge mener at dette kravet også må gjelde for medlemsorganisasjoner i studieforbund.

Forslag om et styrket regionalt ansvarsområde for voksnes læring

Frivillighet Norge vil advare mot en regionalisering av studieforbundene, noe som vil føre til økt byråkrati og mindre ressurser til studieaktivitet. Vi ønsker imidlertid velkommen et økt fokus på partnerskap med frivillig sektor på fylkesnivå på alle felt, også knyttet til opplæring. Slike partnerskap må være gjensidige og basert på respekt for aktørenes ulike målsetninger, egenart og utgangspunkt.

Tilskuddsordninger for opplæring og rammebetingelser

Statlig tredelt tilskuddsordning

Tilskuddsordningen for opplæring kan gjøres mer fleksibel og framtidsrettet, og mindre byråkratisk for de frivillige organisasjonene. Utvalgets forslag om en tredelt ordning med grunntilskudd, opplæringstilskudd og forhøyet opplæringstilskudd kan være en vei å gå. En videreføring av lovfestingen som sikrer særskilte grupper finansiering til voksenopplæring, bør innarbeides. Ressurstilgangen til disse gruppene må under ingen omstendigheter reduseres. Frivillighet Norge vil peke på at det fremdeles er mange uavklarte spørsmål knyttet til tilskuddsordningene. Kunnskapsdepartementet bør trekke inn relevant kompetanse fra de frivillige organisasjonene i arbeidet med et nytt regelverk. Vi vil spesielt nevne at det er avgjørende at en person som kjenner både funksjonshemmedes organisasjoner og dagens regelverk og praksis godt, blir tatt med i arbeidet med å utforme det forhøyede opplæringstilskuddet.

Kulturpott under forutsetning av friske midler

Forslaget om en egen kulturpott er godt, ettersom det vil gjøre det mulig å få tilskudd til mer variert opplæring innenfor kulturfeltet, for eksempel til en konsert. Det er imidlertid en forutsetning at ordningen baseres på friske midler, slik at den ikke vil gå på bekostning av eksisterende aktivitet. For å unngå byråkrati, og for å få størst mulig effekt ut av de tilgjengelige midlene, bør kulturpotten administreres av studieforbundene sentralt. Frivillighet Norge

forutsetter at representanter for studieforbundene og frivillig sektor involveres i utarbeidelsen av en slik ordning i samarbeid med Kunnskapsdepartementet.

Inngangs- og utmålingskriterier for opplæringstilskudd

Frivillighet Norge registrerer at utvalget i liten grad har kommet med forslag knyttet til inngangs- og utmålingskriteriene for støtte, og legger til grunn at det må komme en prosess i etterkant av utredningen for å modernisere disse. Vi vil allerede nå gi noen innspill til denne prosessen:

Utvalget foreslår å beholde regelen om at utelukkende deltakere over 14 år skal gi grunnlag for tilskudd. Frivillighet Norge ser det som positivt at aldersgrensen ikke er foreslått hevet, og vil foreslå at aldersberegningen tar utgangspunkt i fødselsår og ikke fødselsdato, slik praksis er i dag. Dette vil gi et enklere system, som også er i samsvar med andre sammenlignbare aldersgrenser, for eksempel i skolesystemet og i valgloven.

Utvalget berører ikke dagens krav om minimum fem deltakere og minimum tolv studietimer for kurs. De vurderer heller ikke kravet om at alle kursdeltakere må være fysisk på samme sted under hele kurset. Frivillighet Norge mener at disse kravene gjør ordningen for lite fleksibel, og at de ikke tar nok høyde for for eksempel bruk av IKT-basert læring. Frivillighet Norge mener at de nye kriteriene bør åpne for å støtte kurs med færre deltakere og over færre timer.

Gratis bruk av offentlige undervisningslokaler

Utvalget viser til at dagens ordning med at offentlige undervisningslokaler skal stilles gratis til rådighet for studieforbundenes virksomhet er svært viktig og foreslår å videreføre denne. Frivillighet Norge vil understreke at denne ordningen er helt avgjørende for aktivitet i en rekke lokale lag og foreninger. Ordningen bør derfor utvides til også å gjelde i helger og ferier.

Finansiering

Avslutningsvis vil Frivillighet Norge understreke at det er positivt at utvalget har samlet seg bak konkrete mål for studieforbundene. For å realisere målene må myndighetene følge opp med økte bevilgninger. Dagens nivå dekker ikke behovene for studieaktivitet, og kuttene som ble gjennomført i årene fram til 2006 har hatt store negative konsekvenser for studieaktiviteten.

Sven Mollekleiv
Styreleder

Birgitte Brekke
Daglig leder